

CHỦ ĐỀ

1

DÂN CƯ LÂM ĐỒNG

KHỞI ĐỘNG

Quan sát các hình ảnh trên, chọn và giới thiệu một dân tộc đang sinh sống trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng mà em biết.

KHÁM PHÁ

Hoạt động 1. Tìm hiểu về dân cư Lâm Đồng.

1. Quy mô dân số

Quan sát bảng 1.1, đọc thông tin và trả lời câu hỏi:

- 1 Dân số tỉnh Lâm Đồng năm 2022 có bao nhiêu người?
- 2 Huyện, thành phố nào của tỉnh Lâm Đồng có dân số đông nhất, ít nhất?

Bảng 1.1. Diện tích, dân số các huyện, thành phố thuộc tỉnh Lâm Đồng năm 2022

Tên huyện, thành phố	Diện tích (km^2)	Dân số (người)	Mật độ dân số (người/ km^2)
Thành phố Đà Lạt	391,15	232 407	594
Thành phố Bảo Lộc	233,95	162 599	695
Huyện Đam Rông	872,55	56 775	65
Huyện Lạc Dương	1 313,94	29 608	23
Huyện Lâm Hà	930,27	148 730	160
Huyện Đơn Dương	611,85	109 994	180
Huyện Đức Trọng	903,14	192 180	213
Huyện Di Linh	1 613,16	163 792	102
Huyện Bảo Lâm	1 462,72	121 246	83
Huyện Đạ Huoai	495,03	34 658	70
Huyện Đạ Tẻh	526,73	44 572	85
Huyện Cát Tiên	426,71	35 971	84
Toàn tỉnh	9 781,20	1 332 532	136

Nguồn: Niên giám thống kê Lâm Đồng năm 2022

Lâm Đồng là tỉnh có dân số thuộc nhóm trung bình của cả nước. Năm 2022, dân số của tỉnh Lâm Đồng là 1 332 532 người, xếp thứ 25 toàn quốc và thứ 3 ở khu vực Tây Nguyên (sau các tỉnh Đắk Lắk, Gia Lai).

2. Phân bố dân cư

Đọc thông tin, dựa vào bảng 1.1 và trả lời câu hỏi:

- 1 Địa phương nào của tỉnh Lâm Đồng có mật độ dân số cao nhất, địa phương nào của tỉnh Lâm Đồng có mật độ dân số thấp nhất?
- 2 Sự phân bố dân cư như vậy có ảnh hưởng như thế nào đến phát triển kinh tế – xã hội của tỉnh Lâm Đồng?

Năm 2022, mật độ dân số Lâm Đồng khoảng 136 người/km², phân bố không đều. Dân cư tập trung đông ở các vùng bằng phẳng và các đô thị lớn. Đà Lạt và Bảo Lộc là hai thành phố có mật độ dân số cao nhất trong tỉnh Lâm Đồng.

Hoạt động 2. Tìm hiểu về dân tộc trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng.

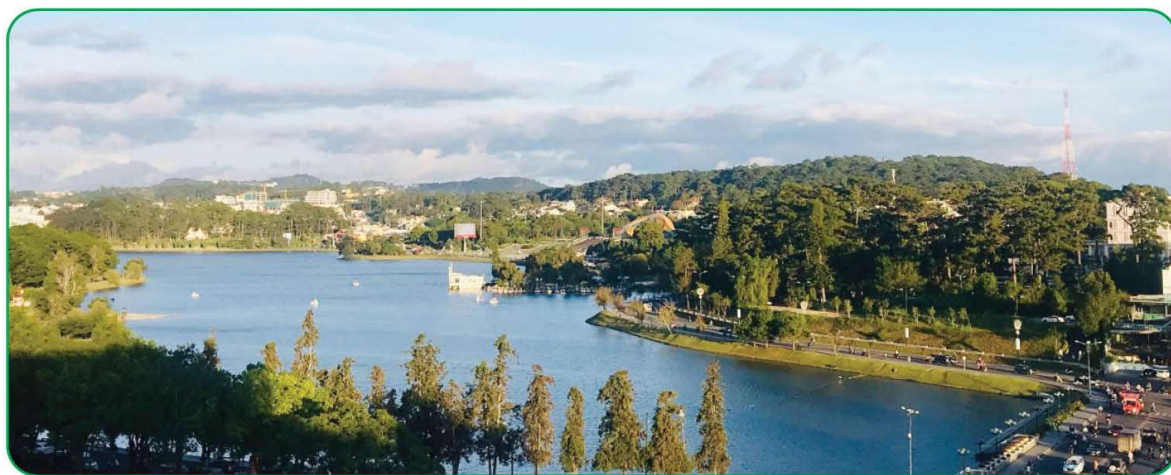
Đọc thông tin, quan sát hình ảnh và trả lời câu hỏi:

- 1 Trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng có bao nhiêu dân tộc? Kể tên một số dân tộc mà em biết.
- 2 Nêu một số nét văn hoá truyền thống của các dân tộc ở Lâm Đồng.
- 3 Kể một số lễ hội văn hoá của các dân tộc ở Lâm Đồng mà em biết.

Các dân tộc sinh sống ở Lâm Đồng

Lâm Đồng là nơi có nhiều dân tộc cùng sinh sống. Từ xa xưa, đây là vùng đất sinh sống lâu đời của người Cơ Ho, Mạ, Chu Ru,... Trong những năm cuối thế kỉ XIX, người Pháp đã tới vùng đất này để xây dựng một thành phố nghỉ dưỡng. Cũng từ đó, người Kinh và các dân tộc khác đã di cư tới Lâm Đồng, tạo nên sự đa dạng, phong phú về văn hoá cho vùng đất cao nguyên này. Đến nay, tỉnh Lâm Đồng có khoảng 47 dân tộc anh em cùng sinh sống.

Hồ Xuân Hương, Đà Lạt

Thành phần dân tộc đa dạng, định cư qua nhiều thế hệ đã tạo nên nét độc đáo trong văn hoá, phong cách sống của người Lâm Đồng ngày nay.

Mỗi dân tộc có những nét văn hoá riêng, thể hiện qua tiếng nói, phong tục, tập quán, tín ngưỡng, trang phục, nghệ thuật, ẩm thực,... tạo nên sự đa dạng, phong phú trong văn hoá cho quê hương Lâm Đồng.

Lễ hội Trà

Lễ cưới của người Chu Ru

Một số món ăn truyền thống của người dân tộc thiểu số ở Lâm Đồng

Nhà thờ chánh toà Đà Lạt (Nhà thờ Con gà)

Lễ Giỗ Tổ Hùng Vương

Lễ hội công chiêng của người Mạ

LUYỆN TẬP

Hoạt động 1. Quan sát bảng 1.2, so sánh diện tích, dân số của tỉnh Lâm Đồng với diện tích, dân số các tỉnh khu vực Tây Nguyên năm 2022.

Bảng 1.2. Diện tích, dân số các tỉnh khu vực Tây Nguyên năm 2022

Tỉnh	Diện tích (km^2)	Dân số (nghìn người)
Kon Tum	9 677,3	579,9
Gia Lai	15 510,1	1 591,0
Đắk Lắk	13 070,4	1 918,4
Đắk Nông	6 509,3	670,6
Lâm Đồng	9 781,2	1 332,5

Nguồn: Niên giám thống kê Việt Nam năm 2022

Hoạt động 2. Đóng vai hướng dẫn viên du lịch giới thiệu một số nét giống nhau và khác nhau trong phong tục, tập quán, trang phục, ẩm thực,... của các dân tộc nơi em sinh sống.

VẬN DỤNG

Hoạt động 1. Kể tên một số hoạt động hoặc lễ hội thể hiện tinh thần đoàn kết các dân tộc ở địa phương em sinh sống.

Múa sạp – Trò chơi dân gian

Hoạt động 2. Sưu tầm thơ ca, tục ngữ, truyện dân gian hoặc vẽ, viết đoạn văn giới thiệu về cảnh đẹp, văn hoá truyền thống các dân tộc, đặc sản,... trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng.

*Lâm Đồng ai nhớ
ai thương,
Mộng mơ phố núi
mù sương bên trời...*

*... Bảo Lộc thơm ngát
hương trà,
Đamb'ri hùng vĩ
khách xa say lòng...*

CHỦ ĐỀ

2

KHU DI TÍCH LỊCH SỬ CĂN CỨ KHÁNG CHIẾN KHU VI – CÁT TIÊN

KHỞI ĐỘNG

Quan sát các hình ảnh trên, chọn và giới thiệu một di tích mà em đã có dịp tham quan hoặc di tích ở Lâm Đồng mà em biết.

KHÁM PHÁ

Hoạt động 1. Tìm hiểu Khu di tích lịch sử Căn cứ kháng chiến Khu VI – Cát Tiên.

Đọc thông tin, quan sát hình ảnh và trả lời câu hỏi:

- 1 Khu di tích lịch sử Căn cứ kháng chiến Khu VI – Cát Tiên nằm ở địa phương nào của tỉnh Lâm Đồng?
- 2 Nêu một số sự kiện quan trọng diễn ra trên địa bàn khu di tích giai đoạn 1963 – 1968. Khu di tích được công nhận là di tích lịch sử quốc gia vào năm nào?
- 3 Mô tả về khu di tích lịch sử Căn cứ kháng chiến Khu VI – Cát Tiên.

Khu di tích lịch sử Căn cứ kháng chiến Khu VI – Cát Tiên

Khu di tích lịch sử Căn cứ kháng chiến Khu VI – Cát Tiên nằm ở địa bàn Thôn 5, xã Đức Phổ, huyện Cát Tiên, tỉnh Lâm Đồng, có tổng diện tích gần 50 ha. Đây là một “địa chỉ đỏ” giúp người dân và du khách yêu thích khám phá và tìm hiểu lịch sử, truyền thống cách mạng dân tộc đến tham quan. Khu di tích lịch sử Căn cứ kháng chiến Khu VI – Cát Tiên là công trình có ý nghĩa lịch sử, ghi lại những công lao và chiến tích của các thế hệ cha anh trong những năm đấu tranh chống Mỹ cứu nước, giai đoạn 1963 – 1968.

Một số hình ảnh về cuộc sống, lao động và chiến đấu của các chiến sĩ Khu VI

Khu VI – Cát Tiên là nơi tập trung lực lượng và chuẩn bị những điều kiện cần thiết trong cuộc tiến công đánh bại đế quốc Mỹ.

Trong những năm 1964 – 1965, quân và dân Khu VI – Cát Tiên đã chủ động tích cực phối hợp tiến công địch trong chiến dịch Đồng Xoài mùa hè năm 1965, góp phần làm phá sản chiến lược “Chiến tranh đặc biệt” của đế quốc Mỹ.

Mùa khô năm 1965 – 1966, quân và dân Khu VI đã đánh thắng cuộc phản công lần thứ nhất của Mỹ và chính quyền Sài Gòn ở chiến trường Khu VI. Thắng lợi này đã làm thất bại cơ bản kế hoạch bình định, tìm diệt của Mỹ và chính quyền Sài Gòn trong cuộc phản công chiến lược mùa khô lần thứ hai (năm 1966 – 1967) trên chiến trường quân khu.

Từ giữa năm 1965 đến cuối năm 1968, quân và dân Khu VI đã phối hợp với toàn miền Nam đánh thắng chiến lược “Chiến tranh cục bộ” của đế quốc Mỹ, góp phần giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước.

Với ý nghĩa lịch sử quan trọng, năm 2010, khu di tích Căn cứ kháng chiến Khu VI – Cát Tiên đã được Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch công nhận là di tích lịch sử quốc gia.

Thời gian gần đây, khu di tích được đầu tư tôn tạo, phù hợp với cảnh quan, xung quanh có các ao hồ trong xanh, thoáng mát. Trên đỉnh đồi trung tâm, một tượng đài tưởng niệm được xây dựng tạo nên điểm nhấn thu hút sự chú ý của nhân dân và du khách khi đến tham quan khu di tích Khu VI – Cát Tiên.

Nhà trưng bày khu di tích có 108 hiện vật và một số loại vũ khí thô sơ được phục chế phục vụ cho công tác trưng bày và thuyết minh. Trên những sườn đồi, các công trình lán trại, hầm trú ẩn được xây dựng nhằm tái hiện không gian làm việc, sinh hoạt của “các cơ quan Khu uỷ, Quân khu”.

Đến nay, khu di tích lịch sử Căn cứ kháng chiến Khu VI – Cát Tiên là một trong những điểm phát triển du lịch, nghiên cứu lịch sử kết hợp với giáo dục truyền thống cách mạng tỉnh Lâm Đồng.

Hoạt động 2. Tìm hiểu về một số hoạt động của tuổi trẻ Lâm Đồng tại khu di tích lịch sử Căn cứ kháng chiến Khu VI – Cát Tiên.

Đọc thông tin, quan sát hình ảnh và trả lời câu hỏi:

- 1 Nêu một số hoạt động của học sinh Lâm Đồng đã thực hiện tại Khu di tích lịch sử Căn cứ kháng chiến Khu VI – Cát Tiên.
- 2 Việc tổ chức các hoạt động của học sinh Lâm Đồng tại khu di tích lịch sử Căn cứ kháng chiến Khu VI – Cát Tiên nhằm mục đích gì?

Giáo dục truyền thống yêu nước cho học sinh Lâm Đồng qua tham quan khu di tích lịch sử Căn cứ kháng chiến Khu VI – Cát Tiên

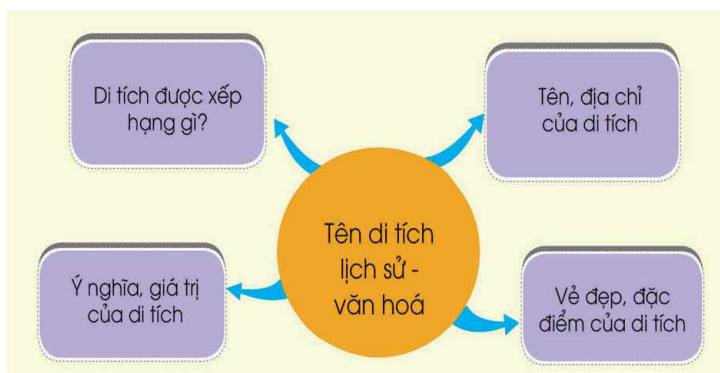
Học sinh trên địa bàn Lâm Đồng tham quan phòng truyền thống khu di tích lịch sử Căn cứ kháng chiến Khu VI – Cát Tiên

Việc xây dựng, tôn tạo khu di tích đã thể hiện tinh thần uống nước nhớ nguồn, vinh danh và phát huy những giá trị lịch sử to lớn của quân và dân Khu VI. Đây chính là một “địa chỉ đỏ” góp phần giáo dục truyền thống yêu nước, lí tưởng cách mạng, lòng tự hào dân tộc cho thế hệ trẻ hôm nay và mai sau.

LUYỆN TẬP

Hoạt động 1. Giới thiệu khu di tích lịch sử Căn cứ kháng chiến Khu VI – Cát Tiên tại Lâm Đồng theo gợi ý sau:

Hoạt động 2. Chúng ta cần làm gì để giới thiệu khu di tích lịch sử Căn cứ kháng chiến Khu VI – Cát Tiên đến người thân hoặc du khách gần xa.

VẬN DỤNG

Hoạt động 1. Viết đoạn văn ngắn thể hiện cảm nhận, suy nghĩ của bản thân về khu di tích lịch sử Căn cứ kháng chiến Khu VI – Cát Tiên.

Hoạt động 2. Cùng thầy cô, bạn bè hoặc người thân tham quan (hoặc xem video) một di tích lịch sử ở địa phương và chia sẻ cảm nhận của em về di tích sau khi tham quan/ xem video.

Học sinh tham quan Nhà truyền thống Khu VI

CHỦ ĐỀ

3

NGHỀ ĐAN LÁT TRUYỀN THỐNG Ở TỈNH LÂM ĐỒNG

KHỞI ĐỘNG

Kể tên các sản phẩm đan lát từ mây, tre, nứa,... em đã từng thấy hoặc đang được sử dụng trong cuộc sống hằng ngày.

KHÁM PHÁ

Hoạt động. Tìm hiểu khái quát nghề đan lát truyền thống ở tỉnh Lâm Đồng.

Đọc thông tin, quan sát hình ảnh và thực hiện yêu cầu.

- 1 Kể tên các làng nghề đan lát truyền thống ở Lâm Đồng.
- 2 Nêu một số sản phẩm chủ yếu của nghề đan lát truyền thống.
- 3 Ngày nay, nghề đan lát truyền thống có vai trò như thế nào đối với những người dân làng nghề?

Nghề đan lát truyền thống ở Lâm Đồng

Đan lát là một trong 33 nghề truyền thống tiêu biểu của tỉnh Lâm Đồng. Nguyên liệu đan lát được các làng nghề sử dụng từ những vật liệu sẵn có trong tự nhiên như mây, tre, nứa,...

Trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng, có nhiều làng nghề đan lát truyền thống khá nổi tiếng như ở thôn Duệ, xã Đinh Lạc, Thôn 4, Thôn 5 xã Đinh Trang Thượng (huyện Di Linh), xã Phú Hội (huyện Đức Trọng),...

Mẫu mã sản phẩm đan lát ngày càng đa dạng, từ gùi, sàng, nong, nia cho đến rổ, rá, đồ thủ công mỹ nghệ xuất khẩu,...

Quá trình đan lát thường gồm các công đoạn sau: chọn nguyên liệu, sơ chế và xử lý nguyên liệu, chế tác sản phẩm (đan lát), hoàn thiện sản phẩm.

Chọn nguyên liệu

Sơ chế và xử lý nguyên liệu

Chế tác sản phẩm (đan lát)

Hoàn thiện sản phẩm

Sản phẩm đan lát làm ra ngày càng đa dạng mẫu mã, đạt độ bền, chắc và mang yếu tố thẩm mỹ cao nên được khách hàng ngày càng ưa chuộng. Tuy giá trị kinh tế của nghề đan lát không lớn nhưng đã góp phần không nhỏ giải quyết việc làm cho người dân, tạo sản phẩm cho xã hội và tận dụng nguồn nguyên liệu tại địa phương. Đồng thời, đây cũng là hoạt động góp phần bảo tồn nghề truyền thống từ bao đời của cha ông.

Một số sản phẩm đan lát

Em có biết?

Giới thiệu nghề đan móc len ở Đà Lạt

Đan len là một trong những nghề truyền thống của người dân Đà Lạt nói riêng và Lâm Đồng nói chung. Để thích nghi với khí hậu se lạnh nơi đây, ban đầu người dân đã tự đan những trang phục để giữ ấm cơ thể như: nón len, áo len, khăn choàng, găng tay, ... Về sau, khi được nhiều người ưa thích, chúng trở thành hàng hoá đặc trưng cho vùng đất cao nguyên mỗi khi du khách muốn mua quà cho người thân, gia đình.

Đan móc len

Trang phục len

Đến tham quan Đà Lạt, thỉnh thoảng các bạn sẽ thấy hình ảnh các bà, các cô, các bạn trẻ và cả các em nhỏ với đôi bàn tay khéo léo đan móc len.

Du khách có thể mua một số sản phẩm đan len thủ công làm quà cho người thân, gia đình tại chợ Đà Lạt, các cửa hàng bán áo len dọc các con phố hoặc tại những xưởng sản xuất len thủ công truyền thống,...

Ngày nay, tuy ngành len công nghiệp có sự phát triển mạnh nhưng nghề đan len truyền thống vẫn là sự lựa chọn hàng đầu của cư dân cũng như du khách khi đến Đà Lạt. Bởi vì những sản phẩm đan len đó được làm thủ công tỉ mỉ, cẩn thận từ sợi len thay vì dệt bằng máy nhanh chóng. Mỗi sản phẩm đều ẩn chứa sự độc đáo, sáng tạo mang giá trị tinh thần và thẩm mỹ cao.

Đối với một số người, dường như đây cũng chính là công việc ngoài giờ, công việc phụ vì đam mê cũng như là muốn có thêm thu nhập trong thời gian rảnh rỗi.

LUYỆN TẬP

Hoạt động 1. Kể tên các sản phẩm của nghề đan lát và nêu công dụng của từng sản phẩm đan lát đó trong cuộc sống.

Hoạt động 2. Quan sát hình và dựa vào kiến thức đã học để sắp xếp các công đoạn của nghề đan lát cho phù hợp.

Hoạt động 1. Tham quan làng nghề truyền thống (hộ gia đình/ tổ hợp tác làm nghề) ở địa phương em đang sống và tìm hiểu các công đoạn sản xuất của làng nghề đó.

Thu hoạch hoa ở làng nghề trồng hoa Thái Phiên

Hoạt động 2. Giới thiệu ngắn gọn về một số hoạt động sản xuất của một làng nghề gần nơi em sống hoặc em biết sau khi tham quan.

CHỦ ĐỀ

4

NÚI LANG BIANG

KHỞ ĐỘNG

Tham gia trò chơi “Nghe đặc điểm, đoán tên thác/ hồ/ núi”.

Thác chảy qua
7 tầng đá

Thác
Pongour

KHÁM PHÁ

Hoạt động 1. Tìm hiểu về núi Lang Biang.

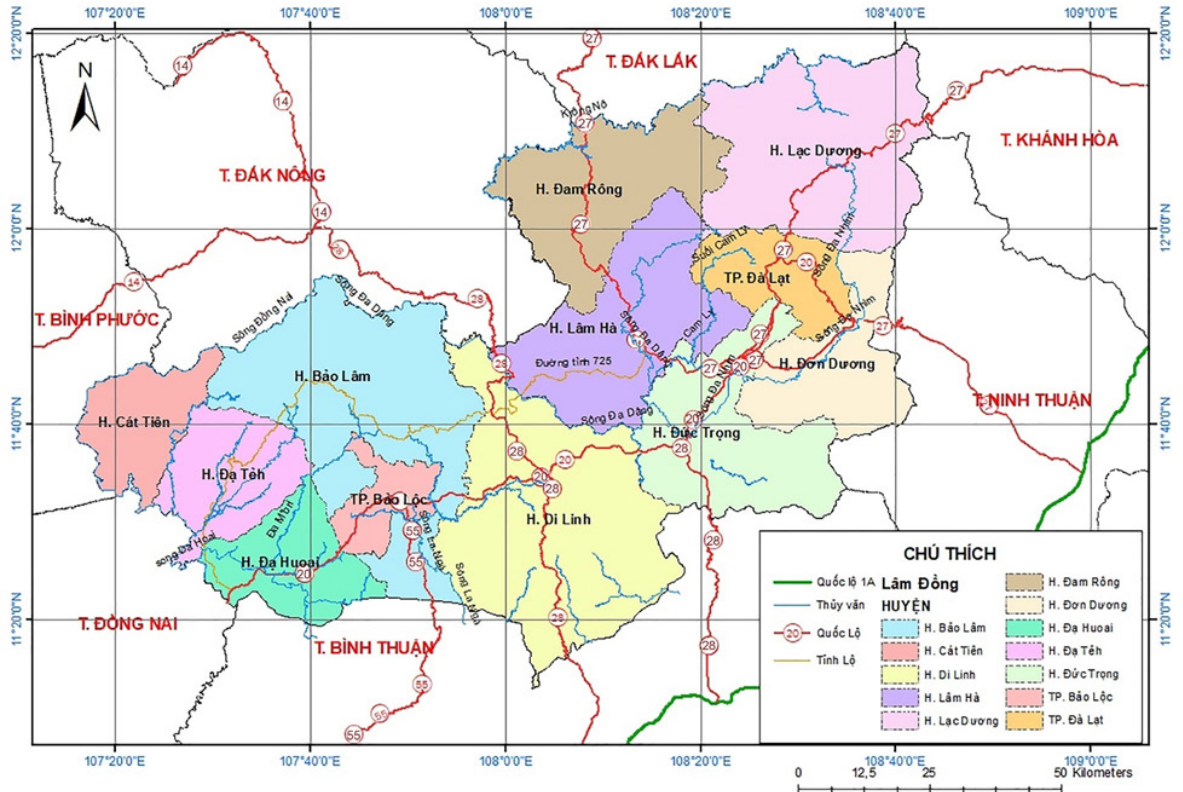

Đọc thông tin, quan sát hình ảnh, lược đồ hành chính tỉnh Lâm Đồng và trả lời câu hỏi:

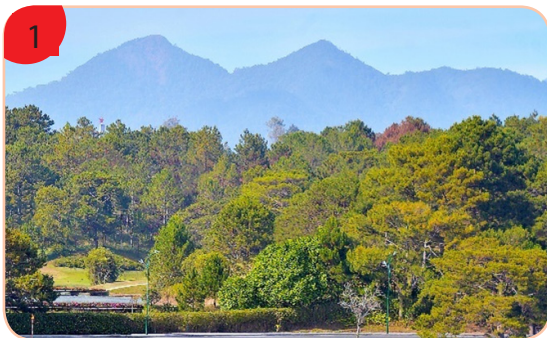
- 1 Xác định vị trí địa lí của huyện Lạc Dương (nơi có núi Lang Biang) trên lược đồ hành chính tỉnh Lâm Đồng.
- 2 Mô tả một số nét tự nhiên của núi Lang Biang.
- 3 Vì sao núi Lang Biang thu hút nhiều du khách đến tham quan?
- 4 Núi Lang Biang gắn liền với truyền thuyết nào? Nêu cảm nghĩ của em về núi Lang Biang/ truyền thuyết Lang Biang.

Núi Lang Biang

Lang Biang là cụm núi cao, thuộc địa phận huyện Lạc Dương, tỉnh Lâm Đồng.

Lược đồ hành chính tỉnh Lâm Đồng

Cụm núi Lang Biang gồm: núi Bà cao 2 167 m, núi Ông cao 2 124 m và phía dưới có núi Kơ-i ốt⁽¹⁾ cao 1 929 m so với mực nước biển. Núi Lang Biang còn được ví là “nóc nhà” của Đà Lạt.

Lang Biang gồm hệ thống các dãy núi nối tiếp nhau, xen kẽ giữa các dãy núi là hệ thống sông, suối, ao, hồ rất đẹp. Khí hậu nơi đây se lạnh, có rất nhiều sương mù, tạo nên điểm riêng biệt so với các vùng lân cận khác.

⁽¹⁾ Thường gọi là đồi Ra-đa.

Không chỉ có cảnh quan thiên nhiên tươi đẹp, thơ mộng mà ngọn núi Lang Biang còn gắn liền với huyền thoại về một tình yêu thủy chung, son sắt của nàng Lang và chàng Biang. Tình yêu bất diệt của họ đã giúp hai bộ tộc xoá bỏ lời nguyền, đoàn kết với nhau. Tên gọi núi Lang Biang cũng bắt nguồn từ huyền thoại này.

Ngày nay, nơi đây được đầu tư xây dựng với nhiều công trình nhân tạo, không gian văn hoá công cộng,... thu hút nhiều du khách du lịch.

Hoạt động 2. Tìm hiểu về hoạt động du lịch núi Lang Biang.

Đọc thông tin, quan sát hình ảnh và trả lời các câu hỏi:

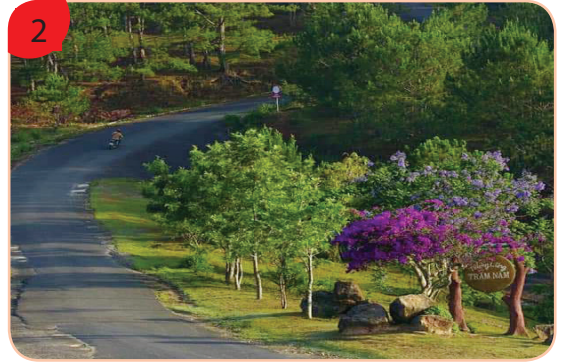
- 1 Nội dung bài đọc cho em biết những thông tin gì?
- 2 Các thông tin đó đã giúp ích gì nếu em và người thân đến tham quan núi Lang Biang?
- 3 Nếu được đi tham quan núi Lang Biang thì em muốn đến nơi nào nhất? Vì sao?

Tham quan núi Lang Biang

Từ trung tâm thành phố Đà Lạt, di chuyển về phía bắc với quãng đường khoảng 12 km, du khách sẽ đến chân núi Lang Biang. Ngay dưới chân núi, có thung lũng Trăm năm được thiết kế thành một khu du lịch sinh thái, giải trí. Tại đây, du khách có thể thưởng thức chương trình giao lưu, đốt lửa trại, uống rượu cần với người dân địa phương.

Khu du lịch Lang Biang

Một góc thung lũng Trăm năm

Đường lên đỉnh núi Lang Biang

Đến núi Lang Biang, du khách có thể chọn đồi Ra-đa để chinh phục. Để đến được nơi đây, du khách phải di chuyển bằng xe chuyên dụng vì địa hình khá cao. Từ đỉnh đồi Ra-đa, sẽ ngắm nhìn được Suối Vàng, Suối Bạc và toàn cảnh thành phố Đà Lạt. Đặc biệt, với màn sương mù bao quanh, du khách sẽ có cảm giác như đang ở trên mây. Nếu muốn chinh phục núi Lang Biang thì du khách phải di chuyển trên đoạn đường rất khúc khuỷu. Tuy nhiên, phong cảnh trên đường đi thì tuyệt đẹp.

Nghệ nhân trình diễn đàn đá

Nghệ nhân dệt thổ cẩm

Trên núi Lang Biang, du khách không chỉ có cơ hội chiêm ngưỡng vẻ đẹp hùng vĩ của thiên nhiên mà còn được tìm hiểu những nét đặc trưng về văn hoá của người dân địa phương. Du khách sẽ được nghe kể về chuyện tình huyền thoại của nàng Lang và chàng Biang nổi tiếng và các câu chuyện về văn hoá các dân tộc Tây Nguyên.

LUYỆN TẬP

Hoạt động 1. Lập bảng vào vở, ghi lại những thông tin về núi Lang Biang theo gợi ý sau:

Đỉnh núi/ Địa điểm	Điểm nổi bật	Ghi chú
Núi Bà	Độ cao 2 167 m, được ví là “nóc nhà” Đà Lạt,...	Huyện Lạc Dương
Thung lũng Trăm năm	Khu du lịch sinh thái, giải trí,...	Huyện Lạc Dương

Hoạt động 2. Đóng vai hướng dẫn viên du lịch, hướng dẫn du khách cách tham quan núi Lang Biang.

Gợi ý:

- Lựa chọn đỉnh núi/ điểm tham quan (Núi Bà, đồi Ra-đa, ...).
- Giới thiệu điểm nổi bật về đỉnh núi/ điểm tham quan.
- Cách thức tham quan.

VẬN DỤNG

Hoạt động 1. Xây dựng kế hoạch tham quan một cảnh đẹp của địa phương.

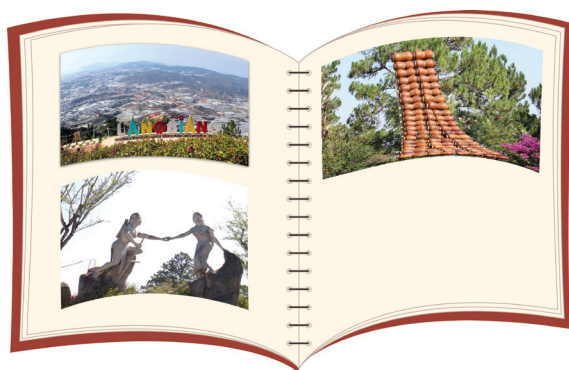
Kế hoạch tham quan...			
Lớp: 5/...			
Thời gian	Nhiệm vụ	Người thực hiện	Chuẩn bị

Cùng thầy cô giáo và bạn bè hoặc người thân tham quan một cảnh đẹp ở địa phương theo kế hoạch đã xây dựng.

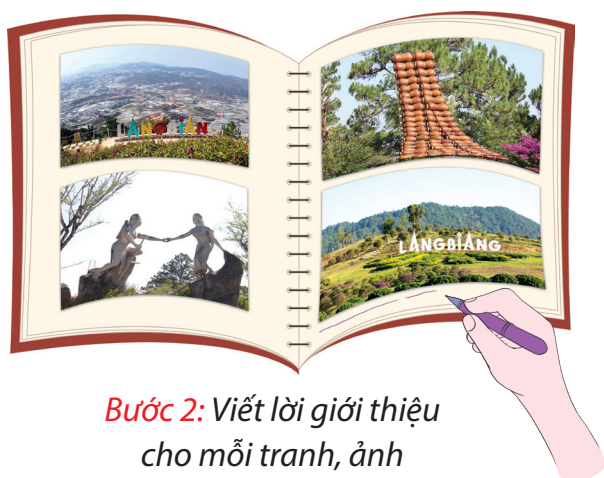

Hoạt động 2. Làm tập san về núi Lang Biang.

(Tham khảo cách làm tập san theo gợi ý dưới đây)

Bước 1: Dán tranh, ảnh đúng trình tự

Bước 2: Viết lời giới thiệu
cho mỗi tranh, ảnh

Bước 3: Trang trí bìa tập san

Bước 4: Đóng bìa và hoàn chỉnh
nội dung giới thiệu trong tập san

CHỦ ĐỀ

5

ẨM THỰC ĐẶC TRƯNG CỦA MỘT SỐ DÂN TỘC THIỂU SỐ Ở TỈNH LÂM ĐỒNG

KHỞI ĐỘNG

Quan sát các hình ảnh trên, kể tên và giới thiệu một số món ăn của các dân tộc thiểu số tỉnh Lâm Đồng mà em biết.

KHÁM PHÁ

Hoạt động 1. Tìm hiểu về ẩm thực của các dân tộc thiểu số ở tỉnh Lâm Đồng.

Đọc thông tin, quan sát hình ảnh và trả lời câu hỏi:

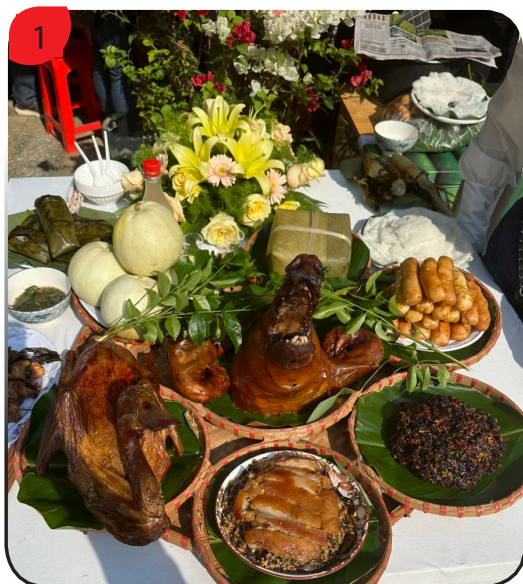
- 1 Kể tên một vài món ăn và thức uống đặc sản, truyền thống của các dân tộc thiểu số ở Lâm Đồng mà em biết hoặc đã từng thưởng thức.
- 2 Cho biết trong các loại thức ăn và thức uống truyền thống đó, em thích nhất món ăn và thức uống nào? Vì sao?

Ẩm thực của các dân tộc thiểu số tỉnh Lâm Đồng

Lâm Đồng là vùng đất được thiên nhiên ban tặng nguồn thực phẩm phong phú. Mỗi địa phương, mỗi dân tộc sẽ có những cách thức chế biến và trang trí các món ăn khác nhau, tạo nên sự đa dạng cho danh mục ẩm thực ở Lâm Đồng. Tuy có những nét đặc trưng riêng nhưng giữa các dân tộc vẫn có những nét chung trong lĩnh vực ẩm thực, được thể hiện qua món ăn và thức uống hằng ngày.

Những món ăn hằng ngày của các dân tộc thiểu số ở Lâm Đồng bao gồm những món ăn được chế biến từ lương thực (lúa, ngô, khoai, sắn...) như cơm, cháo, bún, bánh tráng...; thủy sản đánh bắt từ thiên nhiên hoặc do nuôi trồng; các loại thịt chủ yếu từ nguồn gia cầm, gia súc; rau, củ, quả các loại,...

Một số món ăn ngon truyền thống nổi tiếng của đồng bào các dân tộc thiểu số ở Lâm Đồng gồm: cơm lam, cá nướng, gà nướng, thịt heo kho măng rừng, thịt heo, trâu, bò xông khói hoặc gác bếp, canh rau lá mướp đắng, canh rau nhíp, cá suối nướng,...

Lễ vật dâng cúng trong lễ hội

Cơm lam muối mè, thịt nướng

Thức uống của các dân tộc thiểu số ở Lâm Đồng cũng rất phong phú: rượu cần, nước nấu từ các loại lá, các loại trà, nước uống giải khát (nước chanh, nước cam, nước trái ươi,...).

Đặc biệt, trong các dịp lễ hội, cùng với những món ăn truyền thống, đậm đà bản sắc riêng, bà con các dân tộc thiểu số ở Lâm Đồng thường sử dụng rượu cần là thức uống chính.

Chế biến rượu cần

Thưởng thức rượu cần

Ngày nay, qua quá trình du nhập và phát triển, nhiều món ngon, độc đáo của các dân tộc thiểu số dần phổ biến, trở thành những món đặc sản, tạo dấu ấn riêng cho ẩm thực Lâm Đồng. Các món ăn ngon đặc trưng đó là: thịt trâu nấu với lá lốt, lá bép xào, đọt mây, thịt nướng, cá nướng với cơm lam,...⁽¹⁾

⁽¹⁾ Thời gian gần đây, những món ăn đặc trưng của Lâm Đồng có bổ sung thêm các món như: canh atisô hầm giò heo, bơ trái cuộn thịt gà nướng, chuối sùng - heo đen nướng, da trâu nấu với cà đắng, cá tầm xông khói trà, mẹt heo đen 4 món, xà lách bơ trái, cá hồi cuộn rau củ Đà Lạt,... để giới thiệu cho du khách thưởng thức.

Hoạt động 2. Tìm hiểu về ẩm thực trong lễ hội của các dân tộc thiểu số ở Lâm Đồng.

Đọc thông tin, quan sát hình ảnh và trả lời câu hỏi:

- 1 Kể tên một vài món ăn và thức uống của các dân tộc thiểu số ở Lâm Đồng mà em biết hoặc đã từng thưởng thức.
- 2 Cho biết món ăn trong lễ hội mà em thích nhất? Vì sao?

Ẩm thực trong lễ hội của các dân tộc thiểu số ở Lâm Đồng

Đối với các dân tộc thiểu số ở Lâm Đồng, lễ hội là dịp quan trọng nên việc chuẩn bị những món ăn, thức uống sẽ khá cầu kì. Ngoài việc chuẩn bị chu đáo, tươm tất vật phẩm dâng cúng các vị thần linh, người dân còn chuẩn bị món ăn và thức uống cho những người tham gia lễ hội.

Vật phẩm dâng cúng Thần trong lễ hội

Cá suối nướng

Cơm lam nướng ống tre

Lá bép

Mọi người náo nức chuẩn bị lễ hội

Các món ăn thường được chuẩn bị từ nhiều ngày trước khi lễ hội diễn ra: đàn ông thì làm thịt heo, trâu, bò, dê để chuẩn bị chế biến nhiều món mặn khác nhau (thịt nướng, thui, xào lăn, kho, lẩu,...); phụ nữ thì lo chế biến các loại bánh ngọt và thức uống. Dù công việc chuẩn bị nhiều nhưng ai nấy đều vui vẻ và mong muốn góp một phần công sức của mình vào lễ hội quan trọng của buôn làng.

LUYỆN TẬP

Hoạt động 1. Giới thiệu một số món ăn thường ngày và món ăn trong các dịp lễ hội của các dân tộc thiểu số ở Lâm Đồng theo gợi ý sau:

- Tên món ăn.
- Hình thức bên ngoài của món ăn.
- Hương vị của món ăn.

Hoạt động 2. Cùng cha mẹ hoặc người thân chế biến một món ăn đơn giản ở nhà và giới thiệu với các bạn trên lớp theo gợi ý sau:

- Chuẩn bị nguyên vật liệu.
- Cách thức chế biến và thưởng thức.
- Các lưu ý khi chế biến món ăn.

Hoạt động 3. Nêu những lưu ý về vệ sinh an toàn thực phẩm khi sử dụng các món ăn được chuẩn bị từ nhiều ngày trước trong các lễ hội.

Một số lưu ý khi sử dụng:

- Ăn đến đâu, chế biến đến đó.
- Sử dụng bao nhiêu, chế biến bấy nhiêu. Không sử dụng nguồn nguyên vật liệu ôi thiu, lâu ngày.
- Bảo quản thức ăn cẩn thận trước khi sử dụng,...

VẬN DỤNG

Hoạt động 1. Chọn và thiết kế sổ tay giới thiệu một số món ăn của dân tộc thiểu số ở địa phương em.

1
Bánh bột gạo (piang lă), cá suối nướng, khoai mì luộc, canh cà đắng với da heo

3
Cơm lam nướng ống tre

2
Cá suối nướng

Hoạt động 2. Cùng thầy cô, bạn bè hoặc người thân chế biến một món ăn đặc trưng của nơi em sống. Chia sẻ cách thức chế biến món ăn đó với các bạn trong lớp.

ĐÀ LẠT – THÀNH PHỐ SÁNG TẠO ÂM NHẠC CỦA UNESCO

KHỞI ĐỘNG

Quan sát các hình ảnh trên, kể tên và giới thiệu một tiết mục âm nhạc trong lễ hội mà em biết.

KHÁM PHÁ

Hoạt động 1. Tìm hiểu về Lễ hội vinh danh Đà Lạt – Thành phố Sáng tạo Âm nhạc của UNESCO.

Đọc thông tin, quan sát hình ảnh và trả lời câu hỏi:

- 1 Lễ hội vinh danh Đà Lạt – Thành phố Sáng tạo Âm nhạc của UNESCO được tổ chức ở đâu? diễn ra vào thời gian nào?
- 2 Kể tên những hoạt động chính nào diễn ra trong lễ hội?
- 3 Những thông tin nào cho em biết Đà Lạt được gọi “Thành phố của những bản tình ca”? Kể tên một số tác phẩm âm nhạc nổi tiếng viết về Đà Lạt.

Lễ hội vinh danh Đà Lạt – Thành phố Sáng tạo Âm nhạc của UNESCO

1. Tối ngày 30/12/2023, tại Quảng trường Lâm Viên (thành phố Đà Lạt) đã diễn ra Lễ kỷ niệm 130 năm Đà Lạt hình thành và phát triển (1893 – 2023) và đón nhận danh hiệu Thành phố Sáng tạo Âm nhạc của UNESCO. Đây là thành phố đầu tiên ở khu vực Đông Nam Á được vinh danh ở lĩnh vực này.

Đà Lạt nhận danh hiệu Thành phố Sáng tạo Âm nhạc của UNESCO

Lễ kỷ niệm 130 năm Đà Lạt hình thành và phát triển (1893 – 2023)
và đón nhận danh hiệu Thành phố Sáng tạo Âm nhạc của UNESCO

Trong lễ vinh danh có các chương trình nghệ thuật đặc sắc như: múa hát, biểu diễn công chiêng tái hiện quá trình 130 năm Đà Lạt hình thành và phát triển; Đà Lạt – Xứ sở của ngàn hoa và rau, củ, quả; Đà Lạt – Thành phố của du lịch, nghỉ dưỡng; Đà Lạt – Thành phố của những con người “Hiền hoà – Thanh lịch – Mến khách”,...

2. Đà Lạt có phong cảnh thiên nhiên tuyệt đẹp, khí hậu ôn hoà, nền văn hoá phong phú, đa dạng, tất cả trở thành nguồn cảm hứng bất tận cho các văn nghệ sĩ say mê sáng tạo, cho ra đời rất nhiều tác phẩm âm nhạc có giá trị. Đến nay, đã có hơn 300 tác phẩm âm nhạc viết về Đà Lạt và nhiều tác phẩm khác được sáng tác tại đây. Có thể kể đến một số tác phẩm như: *Ai lên xứ hoa đào* (Hoàng Nguyên), *Đà Lạt hoàng hôn* (Minh Kỳ – Dạ Cẩm), *Thành phố buồn* (Lam Phương), *Mimosa* (Trần Kiết Tường), *Lời thiên thu gọi* (Trịnh Công Sơn), *Bài thánh ca buồn* (Nguyễn Vũ),... Bởi thế, Đà Lạt còn được những người yêu nhạc ví như là thành phố của những bản tình ca.

3. Đà Lạt là nơi giao thoa, hội tụ văn hoá của nhiều dân tộc. Mỗi dân tộc đều có nền âm nhạc dân gian riêng, góp phần làm phong phú đời sống văn hoá tinh thần của người dân nơi đây. Đặc biệt, những bài trình diễn công chiêng (Không gian văn hoá công chiêng Tây Nguyên được UNESCO công nhận là Di sản văn hoá phi vật thể đại diện của nhân loại) của các dân tộc Cơ Ho, Mạ, Chu Ru,... ở Đà Lạt nói riêng và Lâm Đồng nói chung là niềm tự hào của người dân thành phố. Và đây cũng là sợi dây gắn kết thiêng liêng giữa các thành viên trong cộng đồng, giữa thế hệ này với thế hệ khác.

Hoạt động 2. Tìm hiểu các hoạt động âm nhạc tại Đà Lạt – Thành phố Sáng tạo Âm nhạc của UNESCO.

Đọc thông tin, quan sát hình ảnh và trả lời câu hỏi:

- 1 Kể tên một số không gian biểu diễn và chương trình âm nhạc lớn được tổ chức tại Đà Lạt hoặc địa phương em.
- 2 Qua hình ảnh, thông tin, hãy nêu cảm nhận của em về các hoạt động âm nhạc tại Đà Lạt và địa phương em.
- 3 Em cần làm gì để giữ gìn, phát huy bản sắc dân tộc qua tiếng hát dân tộc mình?

Các hoạt động âm nhạc tại Đà Lạt – Thành phố Sáng tạo Âm nhạc của UNESCO

1. Với thời tiết mát mẻ quanh năm, khung cảnh tuyệt đẹp của những buổi hoàng hôn và núi đồi, thung lũng, rừng thông, biệt thự,... xung quanh là phong nền, cả thành phố Đà Lạt biến thành sân khấu âm nhạc ngoài trời với Quảng trường Lâm Viên và khoảng 40 không gian biểu diễn. Đây là điểm đến lí tưởng, thu hút nhiều tổ chức và nghệ sĩ nổi tiếng chọn làm nơi trình diễn các chương trình âm nhạc hoành tráng hoặc lưu diễn ra mắt album, thu hút đông đảo khán giả khắp trong và ngoài nước như: Giai điệu Bazan (2019), Sắc màu tuổi trẻ các dân tộc Việt Nam – khu vực Tây Nguyên và Duyên hải Nam Trung Bộ (2020), The Veston Concert (2021), Love songs – Love Vietnam (2022), Soul of the Forest (2023),...

*Liên hoan các ban nhạc
Giai điệu Bazan*

Một đêm nhạc cổ điển tại Đà Lạt

Một tiết mục trong Lễ hội Âm nhạc
Hoa Sen SoundFest 2023

Đêm hội Sắc màu tuổi trẻ các dân tộc
Việt Nam – khu vực Tây Nguyên và
Duyên hải Nam Trung Bộ

2. Thành phố Đà Lạt thường phối hợp với nhiều đơn vị tổ chức các chương trình âm nhạc lớn, hấp dẫn du khách đến thưởng thức âm nhạc kết hợp với tham quan Đà Lạt như: Đà Lạt mộng mơ; Lễ hội Âm nhạc Quốc tế Hoa Sen; Cung đường nghệ thuật Đà Lạt; Chương trình đại nhạc hội, lễ hội đường phố Carnival trong khuôn khổ Festival Hoa Đà Lạt; lễ hội âm nhạc cổ điển; liên hoan văn nghệ quần chúng;...

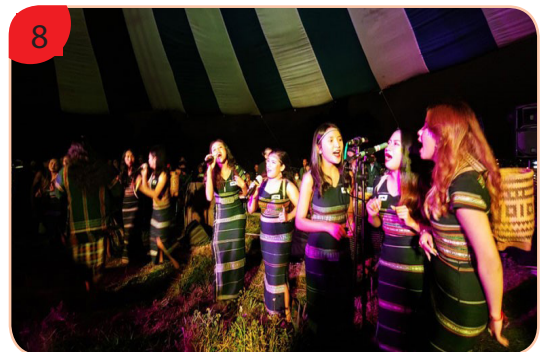
Các bạn trẻ trình diễn
tại Cung đường nghệ thuật Đà Lạt

Nghệ sĩ trình diễn tại Festival Hoa Đà Lạt
lần thứ IX – 2022

Lễ hội Carnival đường phố tại Đà Lạt

Tiết mục biểu diễn trong
Tuần nghệ thuật: Đà Lạt mộng mơ

3. Để nuôi dưỡng đời sống âm nhạc phong phú, trên địa bàn thành phố Đà Lạt đã xây dựng nhiều không gian hoạt động văn hoá, sáng tạo âm nhạc như: Dalat Opera House, Nhà hát Đà Lạt, Nhà Văn hoá Lao động, Trung tâm Văn hoá Nghệ thuật tỉnh Lâm Đồng, Nhà sáng tác Đà Lạt, các không gian mở, sân khấu ngoài trời quanh hồ Xuân Hương,... Âm nhạc cũng được đưa vào giảng dạy trong nhà trường. Thường vào những dịp lễ, các trường học tổ chức văn nghệ, biểu diễn nghệ thuật,... nhằm bồi dưỡng tâm hồn, tình yêu, năng khiếu âm nhạc cho thế hệ trẻ.

Trình diễn thời trang con đường Tơ lụa bên bờ hồ Xuân Hương năm 2019

Biểu diễn nhạc cụ dân tộc thiếu số Lâm Đồng tại thành phố Đà Lạt

LUYỆN TẬP

Hoạt động 1. Đóng vai hướng dẫn viên du lịch giới thiệu về Đà Lạt – Thành phố Sáng tạo Âm nhạc của UNESCO theo các gợi ý sau:

– Đà Lạt được vinh danh là “Thành phố Sáng tạo Âm nhạc của UNESCO” vào thời gian nào?

– Nêu các căn cứ để Đà Lạt được vinh danh là Thành phố Sáng tạo Âm nhạc của UNESCO:

- + Những bài hát viết về Đà Lạt;
- + Những chương trình biểu diễn âm nhạc được tổ chức tại Đà Lạt;
- + Một số không gian trình diễn âm nhạc;
- + ...

Hoạt động 2. Viết đoạn văn hoặc nêu cảm xúc, suy nghĩ của em về một chương trình biểu diễn âm nhạc tại Đà Lạt mà em biết.

Một tiết mục biểu diễn trong Lễ kỉ niệm 130 năm Đà Lạt hình thành và phát triển (1893 – 2023) và đón nhận danh hiệu Thành phố Sáng tạo Âm nhạc của UNESCO

VẬN DỤNG

Hoạt động 1. Cùng thầy cô, bạn bè tổ chức một buổi biểu diễn âm nhạc hoặc trình diễn thời trang ở trường học.

Hoạt động 2. Em có thể làm gì để góp phần cùng người dân thành phố Đà Lạt giữ gìn và phát huy danh hiệu "Thành phố Sáng tạo Âm nhạc của UNESCO" trong thời gian tới?